

7/5773
C.K. 140
7/9129
C.K. 18
ÇOK İVEDİ

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Siyaset Planlama Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : B.06.0.SPG.0.01.00.00-026.21 -2012/9864117
Konu : Yazılı Soru Önergesi/Alim Işık
7/5773 ve 7/9129

TBMM BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) 11 Temmuz 2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-76313 sayılı yazıları,

Kütahya Milletvekili Alim Işık'ın ilgide kayıtlı 7/5773 ve 7/9129 esas numaralı soru önergesinin yanıtı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

Ahmet DAVUTOĞLU
Dışişleri Bakanı

Ek: 4 Sayfa

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİM IŞIK'IN SAYIN BAKANIMIZA
YÖNELTİĞİ 7/5773 VE 7/9129 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGELERİ**

SORU:

AKP Hükümetleri döneminde uygulamaya konan “komşularla sıfır sorun” politikasının ne yazık ki geline nokta “sorunsuz sıfır komşu” politikasına dönüştüğü bilinmektedir. Büyük Ortadoğu Projesi (BOP) kapsamında 2003 yılında ABD’nin Irak’a müdahalesiyle başlayan kargaşa ortamı, günümüzde ülkemizi Suriye ile savaşın eşiğine getirmiştir. Kamuoyunda ciddi endişelere yol açan bu politikalarla ilgili olarak;

1. 2003 yılında ABD’nin Irak’a yaptığı ve 2011 yılında askerlerini geri çekmesiyle sonuçlanan fiili müdahale döneminde Irak’ta kaç kişi hayatını kaybetmiş ve kaç kişi sakat kalmıştır?
2. Irak’ta hayatını kaybeden ya da sakat kalanlar arasında kaç vatandaşımız bulunmaktadır?
3. Bugüne kadar Irak’ta hayatını kaybeden veya sakat kalan Türklerin haklarının korunması amacıyla Bakanlığınızca ne gibi önlemler alınmıştır?
4. Bakanlığınızca uygulanan dış politika nedeniyle Türkiye-Suriye ilişkilerinin bozularak savaşın eşiğine gelmesinin sebepleri nelerdir?
5. Bugüne kadar Suriyeli muhaliflere Hükümetiniz ya da Bakanlığınız aracılığı ile ne gibi yardımlar yapılmıştır?
6. Yapılan maddi yardımların tutarı ne kadardır? Bu yardımlar hangi kaynaklardan karşılanmıştır?
7. Türkiye-Suriye ilişkileri konusunda geline son durum nedir?
8. Sayın Başbakanın son dönemde CIA Başkanı ve ABD Başkanı ile yaptığı görüşmelerde hangi kararlar alınmış veya sözler verilmiştir?
9. BOP kapsamında Türkiye’ye, Hükümetinize ve Bakanlığınıza biçilen roller nelerdir?
10. Bu projenin asıl amacı nedir? Sahipleri kimlerdir?
11. Birleşik Kürdistan haritası olarak değişik yayınlarda yer alan ve bazı toplantılarda dile getirilen sözde haritaya karşı ulusal ve uluslararası zeminlerde Bakanlığınızca hangi tür girişimlerde bulunulmuştur?

YANIT:

ABD öncülüğündeki uluslararası koalisyon güçlerinin 2003 yılında Irak’ı işgali sırasında veya işgal sonrası dönemde meydana gelen şiddet olayları sonucunda ülkede hayatını kaybedenlerin ve yaralananların sayısı hakkında sağlıklı bir tahminde bulunmak güç olup, muhtelif kaynakların tahminleri arasında büyük farklılıklar göze çarpmaktadır. Özellikle savaş ortamında veya sonrasında kaydı tutulmadan defnedilen veya halen kayıp statüsünde olan çok sayıda şahıs olduğu anlaşılmakta olup, bu durum isabetli tahminde

bulunulmasını zorlaştırmaktadır. İstatistiki verileri esas alan muhtelif kaynaklar, tahmini ölü sayısını 100.000 ila 150.000 olarak gösterirken, diğer bazı kaynakların bundan çok daha yüksek tahminlerde bulundukları görülmektedir.

İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından MERNİS veri tabanında yapılan sorgulama neticesinde, 2003 yılından günümüze kadar doğal ölümler de dahil Irak'ta hayatını kaybeden vatandaşlarımızın toplam sayısının 356 olduğu belirlenmiştir. İlgili kurumlarımızdan derlenen bilgilerden 2003 yılı sonrasındaki şiddet olayları nedeniyle 90 vatandaşımızın hayatını kaybettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2003-2011 döneminde Irak'ta yaşayan herhangi bir vatandaşımızın sakat kaldığına dair bir bilgi Bakanlığımızda bulunmamaktadır.

Dışişleri Bakanlığımız Irak'ta güvenlik durumunu yakından takip etmekte ve güvenlik koşullarında olumsuz yönde gelişmeler olduğu takdirde, bu ülkeye seyahat etmek isteyen vatandaşlarımıza gerekli ikaz ve uyarılarda bulunmaktadır. Bununla birlikte, özellikle Irak'ta çalışan vatandaşlarımızın, çoğu zaman yerel ve güncel koşullara bağlı olarak bu duyurulara uygun şekilde hareket edemedikleri de anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan, çeşitli toplantılarda ve yayınlarda, "Kürdistan" adı altında ülkemiz topraklarının bir bölümünü de kapsayan hayali bazı haritaların zaman zaman gündeme geldiği doğrudur. Gerek Bakanlığımız gerek diğer makamlarımız tarafından, bu tür haritalara ilişkin olarak gerekli girişimlerde bulunulmakta ve tepkimiz süratle muhataplarımıza iletilmektedir. Nitekim geçmişte bu tür haritaları içeren bazı yayınların toplatılması sağlanmış, ayrıca bu haritaların kullanılmasına izin veren yetkililer bilahare ülkemizden özür dilemişler ve bu konuda bundan böyle daha duyarlı davranacaklarını taahhüt etmişlerdir.

Suriye de dahil olmak üzere tüm komşularımızla ilişkilerimiz ve bu ülkelere yönelik politikalarımız, ulusal çıkarlarımız, bölgesel vizyonumuz ve benimsediğimiz evrensel değerler temelinde şekillenmektedir.

Sınırımızın öte yanındaki mevcut istikrarsızlık ortamı ışığında, Suriye'deki olaylar karşısında hazırlıklı ve kararlı şekilde hareket etmemizi sağlayacak ulusal politikaların geliştirilmesi, bu ülkedeki gelişmelerin yakından takip edilmesini zorunlu kılmaktadır. Nitekim, 911 km ortak kara sınırına sahip olduğumuz Suriye'deki gelişmelerin, dış politika boyutunun yanı sıra, ülkemizi ilgilendiren insani ve iç güvenlik boyutları da bulunduğu ortadadır. Son dönemde ülkelerindeki şiddetten kaçarak ülkemize sığınan Suriyelilerin sayısında görünen ciddi artış ve Suriye topraklarından ülkemize yönelik silahlı taciz vakaları bu tespiti doğrulamaktadır.

Bu bakımdan, kamu düzenimiz ve ulusal güvenliğimize muhtemel yansımaları ışığında Suriye'deki olayların en kısa sürede barış ve istikrar odaklı bir seyir kazanması ülkemiz açısından büyük önem taşımaktadır. Tüm çabalarımız ülkemizin ve halkımızın menfaatleri temelinde bu hedefe yönelik olarak sürdürülmektedir.

Dış politikasını bölgede barış, istikrar ve refah kuşağı tesis edilmesi eksenine oturtan ve yakın çevresinde halkların meşru talepleri doğrultusundaki siyasi dönüşüm ve değişim süreçlerini destekleyen Türkiye'nin, bölgede bir sıcak çatışmanın içine çekilmesi de söz konusu değildir.

Ülkemizin Suriye'ye yönelik gizli bir gündemi bulunmamaktadır. Türkiye, Suriye halkının meşru taleplerinin barışçıl yollardan dile getirilmesinin yararına ve gerekliliğine inanmakta, başından beri Suriye muhalefetiyle temaslarında barışçıl yollardan vazgeçilmesini telkin

etmektedir. Bununla birlikte, Rejim güçlerinin ağır ve ayırım gözetmeyen saldırıları karşısında, Suriye halkının kendini koruma hakkını yadsıyabilmek de mümkün değildir.

Öte yandan, Büyük Orta Doğu Projesi ile kastedilenin, "Geniş Orta Doğu ve Kuzey Afrika" (GODKA) girişimi olduğu anlaşılmaktadır. GODKA girişimi bölgede barış, istikrar, sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik refahı amaçlayan bir dönüşüm önerisi olarak ortaya çıkmıştır.

GODKA girişiminin eşbaşkanlığı, dönemsel temelde, biri G-8 dönem başkanı, diğeri de reform sürecindeki bir bölge ülkesi olmak üzere iki ülke tarafından üstlenilmektedir. Bu bakımdan, Türkiye'nin, anılan girişim kapsamında, eş-başkanlık veya benzeri bir başka görevi bulunmamaktadır.

Ülkemiz, bölgenin önde gelen ve en önemli demokratik ülkesi vasfıyla, yapılan davet üzerine, anılan girişime "demokratik ortak" sıfatıyla katkıda bulunmuştur. Bu katkı, herhangi bir akdi, siyasi veya başka bir yükümlülük altına girmeksizin gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin GODKA girişimine ilişkin yaklaşımında aşağıdaki faktörler etkili olmuştur:

- Bölge halkları, hukukun üstünlüğü, iyi yönetim, insan hakları, özgürlük, demokrasi gibi evrensel değerlerin hakim olduğu bir idare altında yaşamayı hak etmektedir.
- Ancak bu yöndeki dönüşümün, herhangi bir dış dayatma olmaksızın, tamamen bölge ülkelerinin kendi iç dinamiklerinden kaynaklanması gerekmektedir.
- İlgili ülkelerin kendi iç dinamikleri sonucunda evrensel değerler temelinde, özellikle demokrasi alanında kaydedilecek gelişmeler, bölgemizde bir demokrasi kuşağı oluşmasına katkı sağlayacaktır. Bunun gerçekleşmesi, bu bölgede güvenlik, istikrar ve barışın tesis edilmesini esas alan dış politika hedeflerimizle uyumludur.
- Ülkelerin toprak bütünlüğü, egemenliği ve sınırların dokunulmazlığı uluslararası hukukun temel ilkeleridir. Bu ilkelere riayet edilmesi elzemdir.

Ülkemiz gündeme geldiği dönemde bu girişime tamamen bu ilkeler doğrultusunda yaklaşmıştır. Bu girişimi bölgedeki ülkelerin kalkınma ve demokratikleşme ihtiyaçlarına destek olabilecek uluslararası bir çaba olarak değerlendirmiş ve bu nedenle desteklemiştir. Bu anlamda Türkiye, kendi tecrübelerinin ışığında, bölge ülkelerinde evrensel değerler temelinde yürütülecek reform çalışmalarına tamamen kendi özgür iradesiyle nasıl katkı yapabileceği anlayışından hareket etmiştir.

Öte yandan, Türkiye'de belirli çevrelerin, uzun zamandır herhangi bir fonksiyonu kalmamış ve gündemden düşmüş bulunan GODKA girişimini, ısrarla ve sürekli olarak gündemde tutmaya, bu girişime yukarıda açıklanan mahiyetinden farklı anlamlar yükleyerek, ülkemizi veya Hükümetimizi gizli bir gündemin veya komplonun parçası olarak takdim etmeye çalışması esefle karşılanmaktadır.

Bu bağlamda, hiçbir Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin, bölge ülkelerinin toprak bütünlüklerine, sınırlarının değişmezliği ve egemenlik ilkelerine aykırı hareket etmesi, bu yönde olabilecek herhangi bir tasavvurun veya planın parçası olması düşünülemez. Böyle bir durum geçmişte olmadığı gibi, bugün de sözkonusu değildir. İzlediğimiz dış politika, bu

yönde olabilecek her türlü girişimin önünde bir set oluşturacak nitelikte olduğu gibi, bölgesel barış, istikrar ve güvenliğin de en büyük teminatıdır.